

Cours de tibétain - analyse - 14e pratique¹

Les 37 pratiques des bodhisattvas - Analyse

14e pratique : “La patience face à la critique, aux blâmes”

༡༤) མི་སྣོན་པ་ལ་བཟོད་པ།

འགའ་ཞིག་བདག་ལ་མི་སྣོན་སྣ་ཚོགས་པ། །
སྣོང་གསུམ་བྱུང་བར་སྣོགས་བར་བྱེད་ན་ཡང་། །
བྱམས་པའི་སེམས་ཀྱིས་སྤར་ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱི། །
ཡོན་ཏན་བཟོད་པ་རྒྱལ་སྤྱས་ལག་ལེན་ཡིན། །

14) Louer avec amour les qualités de ceux
Qui répandent à notre sujet les rumeurs les plus pénibles
Dans un milliard d'univers,
C'est agir en bodhisattva².

༡༤) [མི་སྣོན་པ་+ལ་] [བཟོད་པ།]

[འགའ་ཞིག་] [བདག་+ལ་] [མི་སྣོན་སྣ་ཚོགས་པ།] །
[སྣོང་གསུམ་] [བྱུང་བར་+ར་+སྣོགས་བར་+ར་+བྱེད་+ན་ཡང་] །
[བྱམས་པའི་སེམས་+ཀྱིས་] [སྤར་ཡང་] [དེ་ཉིད་+ཀྱི།] །
[ཡོན་ཏན་བཟོད་པ་] [རྒྱལ་སྤྱས་ལག་ལེན་ཡིན།] །

¹ À partir de cette leçon, la numérotation est liée à la strophe étudiée. Selon l'ancienne numérotation, celle-ci correspond à la 17e leçon.

² Traduction Padmakara.

Vocabulaire 13e pratique

👉 Vous retrouverez des informations concernant les particules dans le document qui présente un résumé des explications du Clair Miroir.

མི་སྐྱེན་པ་	les blâmes, critiques - un des 8 dharmas mondains.
-------------	--

Les 8 dharmas mondains : "A festival for Intelligent Minds" donne quelques commentaires : 1) རྗེད་ན་དགའ་བ་ "être heureux d'obtenir" ; 2) མ་རྗེད་ན་མི་དགའ་བ་ "être malheureux de ne pas obtenir" ; 3) ལྷན་པ་ཐོས་ན་དགའ་བ་ "être heureux d'entendre des choses agréables" ; 4) མི་སྐྱེན་པ་ཐོས་ན་མི་དགའ་བ་ "être malheureux d'entendre des choses désagréables" ; 5) བདེ་ན་དགའ་བ་ "être heureux d'être heureux" ; 6) མི་བདེ་ན་མི་དགའ་བ་ "être malheureux d'être malheureux" ; 7) བསྐྱོད་ན་དགའ་བ་ "être heureux d'être loué" ; 8) ལྷན་ན་མི་དགའ་བ་ "être malheureux d'être blâmé". TD

- མདོ་རྒྱུད་བསྐྱེན་བཅོས་དུ་མ་ནས་འབྲུང་བའི་ཚོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཤེས་ལྡན་ཡིད་ཀྱི་དགའ་སྐྱོན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། Konchog Jigme Wangpo's "A festival for Intelligent Minds : Une énumération de Dharmas tirés de nombreux Sūtras, Tantras et Śhāstras", traduit par Tony Duff.

བཟོད་པ་	patience
འགའ་ཞིག་	quelque
སྤྲོ་ཚོགས་པ་	différentes sortes de
སྐྱོང་གསུམ་	le trichiliocosme
བྱབ་པ་	se répandre

Répandre, couvrir : v. non-volitif བྱབ་པ་/ བྱབ་པ་/ བྱབ་པ་//. "Couvrir quelque chose dans sa totalité" ou "imprégner quelque chose dans sa totalité". 1) Il existe de nombreux mots en français qui dénotent "diffusion ou pénétration" et ils peuvent être utilisés en fonction du contexte. "Imprégner", "imprégner", "s'étendre sur", "couvrir", "englober", "engloutir", "être présent partout". Notez qu'il ne s'agit pas de la même chose que གང་བ་ "remplir complètement" ; la connotation correcte est "imprégner ou se répandre". TD

སྐྱོགས་པ་	répandre, diffuser. v. volitif བསྐྱགས་པ་/ སྐྱོགས་པ་/ བསྐྱགས་པ་/ སྐྱོགས་པ་
བྱེད་ན་ཡང་	bien que cela soit fait
ན་ཡང་	bien que, même si
བྱབ་པར་སྐྱོགས་པར་བྱེད་པ་	faire que la rumeur se répande de partout
བྱམས་པའི་སེམས་	esprit altruiste, bienveillant

སྒྲ་ཡང་	encore une fois, encore
དེ་ཉིད་	cela même
ཡོན་ཏན་	qualité
བརྗོད་པ་	énoncer verbalement, v.t. བརྗོད་པ་/ རྗོད་པ་/ བརྗོད་པ་/ རྗོད་པ་/

Annexe commentaire de Chökyi Drakpa

Comme indiqué dans le commentaire de Chokyi Drakpa, cette 14e pratique s'inscrit dans un groupe de quatre points dont le premier, lui-même divisé en quatre points, traite de "l'intégration à la voie des quatre choses indésirables" : མི་འདོད་པའི་ཚོས་བཞི་ལམ་དུ་འབྱེད་གྱེ།

Le premier point parmi les quatre choses indésirables est མི་རྗེད་པ་ལ་བཟོད་པ་ "être patient face aux déconvenues". Le deuxième point, ལྷུག་བསྐྱེད་པ་དུང་ལེན་གྱི་བཟོད་པ། "la patience qui accepte volontairement les difficultés". Ici, le commentaire traite du troisième point, མི་སྦྱོན་པ་ལ་བཟོད་པ། "la patience face à la critique, aux blâmes".

དོན་ནི། གཞན་འགའ་ཞིག་གིས་སྒོག་ཏུ་བདག་ལ་སྦྱོན་བཟོད་པའི་སྐོན་ནས་མི་སྦྱོན་པ་རྣམས་སྣ་
ཚོགས་པ་སྦྱོང་གསུམ་གྱི་ཁམས་ཁྱབ་པར་གྱུར་པ་ཙམ་སྦྱོགས་པར་བྱེད་ནའང་ཁོང་ཁོ་བའི་སྐོན་ནས་
པར་ལ་མི་སྦྱོན་པ་བཟོད་པ་སོགས་གཞོན་ལན་མི་བྱེད་པར་མ་ཟད། གཞོན་བྱེད་དེའི་སེམས་ལ་
དགའ་བདེ་སྦྱིད་པར་འདོད་པའི་བྱམས་པའི་སེམས་གྱིས་སྦྱར་ཡང་དེ་ཉིད་གྱི་ཡོན་ཏན་གཞན་རྣམས་
ལ་བསྐྱབས་ཏེ་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱལ་སྐྱེས་རྣམས་གྱིས་མི་སྦྱོན་པ་ལམ་དུ་འབྱེད་ཚུལ་གྱི་ལག་ལེན་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤོ། །